

การพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์

Developing Teacher Development Model on Active Learning Instructional for Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province

มานพ จิตแมน¹

Manop Jitman¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลท่าตุม จำนวนรวม 60 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการแบบ Active Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ โดยรวมมีความเหมาะสม และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ และขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาครู, การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะรองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์

¹ Deputy Director, Senior Professional, Thetsaban Thatum School Thatum District, Surin Province

Abstract

This research aimed 1) to study elements of active learning instructional 2) to develop active learning instructional model for Thetsaban Thatum school Thatum District Surin Province and assess the suitability and possibility of model 3) to study feedback after testing model and assess the suitability and usefulness and satisfaction about active learning instructional model. Collected data from 60 populations consists of administrators teachers and school board of Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province, key performance consists of 5 luminaries. Research tools were questionnaire, assessment form. Used descriptive statistics for analysis data. The result of the research were found: 1) The element of active learning instructional including 4 elements were step 1 introduction, step 2 implementation step 3 submission, step 4 review and apply. The result of active learning elements suitability assessed by 5 luminaries overall were at highest level. 2) Active learning instructional model for Thetsaban Thatum school Thatum District Surin Province including step 1 introduction, step 2 implementation step 3 submission, step 4 review and apply. The result of active learning elements suitability assessed overall were at high level and possibility assessed overall were at high level. 3) The result of active learning model trial in Thetsaban Thatum School, the model suitability assessed and usefulness assessed both overall at high levels. Administrators teachers and school board were satisfaction to teachers development in active learning model Thetsaban Thatum School Thatum District Surin Province overall at highest level. Sorting the satisfaction average were step 2 implementation, step 3 summaries, step 4 review and apply and step 1 introduction.

Keywords: Teacher Development Model, Active Learning Instructional

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาดู การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีจุดหมายของหลักสูตร คือ มุ่งพัฒนา

ผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จากหลักสูตรที่วางไว้นั้นผลผลิตของหลักสูตรคือนักเรียนน่าจะเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพและสามารถนำพาประเทศชาติไปสู่ความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ หากครูสามารถจัดการเรียนการสอนและสร้างเด็กไทยออกมาให้ได้ตามที่หลักสูตรกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

ครูไทยในยุคโลกาภิวัตน์และครูที่สังคมไทยพึงประสงค์นั้น จะต้องมีการปรับทัศนคติของความเป็นครู เป็นผู้ชี้ทางปัญญา เป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้ทรงศาสตร์และศิลป์แห่งวิชาชีพครูแล้ว ครูยังต้องศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองและวิชาชีพครูอยู่เสมอ รู้จักเข้าถึงแหล่งความรู้ใหม่ๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น มีเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นครูจึงควรมีการปรับเปลี่ยนและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถรอบด้านและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2544: 32 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2540)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลง ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลาเมื่อมีความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมาย จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558: 62) มีความรู้คือทุนที่มีพลังในการต่อสู้กับความยากจน โดยจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเยาวชน

ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสทุกคนให้เท่าเทียมกันทั้งในเมืองและชนบท ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และเทียบเท่าพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกที่ทันสมัยมีทักษะหลากหลาย มีความสามารถในการแข่งขันสู่ตลาดโลก ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา จัดการศึกษาโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสามารถพัฒนาสมอง สร้างจินตนาการได้อย่างไม่มีขีดจำกัดได้รับการดูแลอย่างรอบด้านประหนึ่งลูกหลานในครอบครัว ครูแลครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาดังญาติพี่น้องเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนหรือการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จากกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำ การอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา

การพัฒนาครูที่ผ่านมาเห็นได้ว่ามีวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งในการพัฒนาครูยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากวิธีการพัฒนาครูแต่ละวิธีมีอุปสรรคข้อจำกัดต่อการพัฒนา คือ การอบรมมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครู การอบรมมีระยะเวลาสั้นไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและการจัดอบรมมักจะจัดอบรมในช่วงเปิดภาคเรียน ครูต้องทิ้งห้องเรียน ซึ่งครูโรงเรียนขนาดเล็กไม่มีครูเข้าไปสอนแทน และเมื่ออบรมเสร็จแล้วครูไม่มีเวลาสำหรับจัดระบบความรู้หรือการผลิตสื่อ เพราะมีภาระอื่นมาก การอบรมส่วนใหญ่เน้นในหลักการ/ทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลได้และการอบรมมักจะขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่า การพัฒนาครูโดยวิธีการต่างๆ นี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดบุคลากรเข้ารับการอบรมไม่ได้นำมาขยายผลเพียงแต่ทำรายงานส่งผู้บริหารเท่านั้น รวมทั้งไม่มี

การนิเทศติดตามผลหลังเข้าอบรมสัมมนา อย่างไรก็ตาม ครูส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังไม่ยอมรับการปรับการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีปัจจัยผลักดันให้ครูเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้จากครูเป็นศูนย์กลางมาสู่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ความรู้ที่ต้องพัฒนาให้กับครู ได้แก่ ความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่สอน กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การสอนแบบบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศบนเว็บในการเป็นผู้แนะนำ การเรียนรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษา ที่พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนา ด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาและการใช้นวัตกรรม การทำวิจัยในชั้นเรียน การนำผลวิจัยและผลประจักษ์ไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์พันธ์ุ เตชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551: 107) ดังนั้น การแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความรู้ในการแก้ปัญหาโดยเฉพาะความรู้ที่ศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เพื่อสะท้อนความหลากหลายของปัญหา ความต้องการในการพัฒนาครู ซึ่งจะเชื่อมโยงแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตรงต่อสภาพปัจจุบันแต่ละเรื่องแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสม และทันเหตุการณ์ (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 24) ทางออกที่สำคัญคือ การเปลี่ยนวัฒนธรรมของการผลิต (Producing Culture) คือการศึกษาต้องเริ่มที่ครู ผู้สอนเริ่มค้นงานของตนด้วยการมองว่าตนเองจะสร้างความรู้ สร้างผลงานใหม่อะไรขึ้นมา และพัฒนากระบวนการหาความรู้ กระบวนการสร้างและพัฒนาความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ผลที่ได้ คือความรู้ใหม่ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550: 35)

จากสภาพปัญหาและสภาวะการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ในครั้งนี้ โดยใช้การพัฒนาแบบ เพื่อให้

เกิดรูปแบบการพัฒนาครูที่ดี สามารถนำไปปรับใช้ได้และเกิดการพัฒนาครู การจัดการเรียนรู้ และนักเรียนไปพร้อมกัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการศึกษาเอกสาร สังเคราะห์องค์ประกอบ และนำองค์ประกอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครู จำนวน 42 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ รวมจำนวน 60 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ แบบประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งกิจกรรมการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ การประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ และการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการแบบ Active Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สร้างความสนใจ วิธีปฏิบัติ สร้างความสนใจโดยใช้ปัญหา สื่อ และสถานการณ์ต่างๆ ช่วยให้นักเรียน เกิดความสนใจใคร่รู้

2. กำหนดเป้าหมาย วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนเขียนเป้าหมายที่ต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา

3. วางแผนการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาเป้าหมายสรุปเป็นเป้าหมายของกลุ่มและคิดวิธีการค้นหาคำตอบ แล้วนำเสนอครูพิจารณาความเหมาะสมเพื่อนำสู่การมอบหมายหน้าที่เพื่อปฏิบัติต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ

1. ปฏิบัติการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม โดยครูเป็นผู้กำกับดูแล และให้คำแนะนำ

2. ทักษะเพื่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิธีปฏิบัติ การศึกษาและค้นคว้าเพื่อหาความรู้ของนักเรียน ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ โดยใช้ทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การ

เขียน และการไตร่ตรอง โดยประยุกต์ตามแนวคิดของจรรยา ดาสา (2552: เว็บไซต์) ดังนี้

2.1 การฟังและพูด ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังให้เป็น คือ จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ เมื่อฟังแล้วผู้เรียนควรจะสื่อสารออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสารข้อคิดเห็นของตนเองได้

2.2 การอ่าน ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจับใจความหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

2.3 การเขียน ในการเขียนหากผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง จะไม่สามารถเขียนด้วยภาษาของตนเองเพื่อสื่อสารให้ตนเองหรือผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น การเขียนแต่ละครั้งผู้เรียนต้องกลั่นกรอง และเรียบเรียงความคิดของตนเองเป็นอย่างดีก่อนลงมือเขียน

2.4 การไตร่ตรอง หรือการโต้ตอบความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสโต้ตอบความคิดเห็นของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ตนเองคิดกับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงแนวคิดที่มากขึ้น ทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายมากขึ้น

3. นำเสนอผลการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีการนำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการที่นักเรียนลงมติเลือกภายในกลุ่ม นำเสนอจุดอ่อนได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และ วิธีแก้ไข และจุดแข็งที่พบจากการศึกษา

4. อภิปรายผล วิธีปฏิบัติ ครูและเพื่อน ๆ ร่วมกันอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย วิธีการศึกษา ผลการศึกษา

5. บันทึกผลการดำเนินการ บันทึกปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ประเมินนักเรียนจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป

วิธีปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง ประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้

วิธีปฏิบัติ ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรม เพื่อทบทวนความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ ประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามใบงาน ทดสอบย่อยเล่นเกม เป็นต้น

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ และรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ไปทดลองใช้ โดยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการบริหารจัดการการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไปทดลองใช้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านจัดการการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ชั้นที่ 2 ชั้นการปฏิบัติ ชั้นที่ 3 ชั้นการสรุป ชั้นที่ 4 ชั้นทบทวน และการนำไปใช้ และชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นที่ 2 ชั้นการปฏิบัติ

ชั้นที่ 3 ชั้นการสรุป ชั้นที่ 4 ชั้นทบทวน และการนำไปใช้ ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบจัดการแบบ Active Learning โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีรายละเอียด ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สร้างความสนใจ วิธีปฏิบัติ สร้างความสนใจโดยใช้ปัญหา สื่อ และสถานการณ์ต่างๆ ช่วยให้นักเรียน เกิดความสนใจใคร่รู้

2. กำหนดเป้าหมาย วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนเขียนเป้าหมายที่ต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา

3. วางแผนการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาเป้าหมาย สรุปเป็นเป้าหมายของกลุ่มและคิดวิธีการค้นหาคำตอบ แล้วนำเสนอครูพิจารณาความเหมาะสม เพื่อนำสู่การมอบหมายหน้าที่เพื่อปฏิบัติต่อไป

ชั้นที่ 2 ชั้นการปฏิบัติ

1. ปฏิบัติการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม โดยครูเป็นผู้กำกับดูแล และให้คำแนะนำ

2. ทักษะเพื่อการเรียนรู้แบบ Active Learning วิธีปฏิบัติ การศึกษาและค้นคว้าเพื่อหาความรู้ของนักเรียน ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ โดยใช้ทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการไตร่ตรอง โดยประยุกต์ตามแนวคิดของ จรรยา ดาสา (2552: เว็บไซต์) ดังนี้

2.1 การฟังและพูด ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังให้เป็น คือ จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้ เมื่อฟังแล้วผู้เรียนควรจะสื่อสารออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสารข้อคิดเห็นของตนเองได้

2.2 การอ่าน ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้สอนต้องมั่นใจว่าผู้เรียนสามารถจับใจความหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

2.3 การเขียน ในการเขียนหากผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง จะไม่สามารถเขียนด้วยภาษาของตนเองเพื่อสื่อสารให้ตนเองหรือผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น การเขียนแต่ละครั้งผู้เรียนต้องถลั่นกรอง และเรียบเรียงความคิดของตนเองเป็นอย่างดีก่อนลงมือเขียน

2.4 การไตร่ตรอง หรือการโต้ตอบความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสโต้ตอบความคิดเห็นของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ตนเองคิดกับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงแนวคิดที่มากขึ้น ทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายมากขึ้น

3. นำเสนอผลการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติ นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีการนำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการที่นักเรียนลงมติเลือกภายในกลุ่ม นำเสนอจุดอ่อนได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และวิธีแก้ไข และจุดแข็งที่พบจากในการศึกษา

4. อภิปรายผล วิธีปฏิบัติ ครูและเพื่อน ๆ ร่วมกันอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย วิธีการศึกษา ผล การศึกษา

5. บันทึกผลการดำเนินการ บันทึกปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียน แต่ละคนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรม ในขั้นนี้ ผู้สอนต้องสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ประเมินนักเรียนจากการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป

วิธีปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้ทำความเข้าใจ มีการสรุปประเด็นสาระและ สิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในขั้นนี้หากมีความเข้าใจที่ ไม่ถูกต้องเกิดขึ้น ผู้สอนต้องแก้ไขความเข้าใจที่ ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง ประเมินนักเรียนจากการตอบ คำถามและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวนและการนำไปใช้

วิธีปฏิบัติ ขั้นทบทวนและการนำไปใช้ เป็น ขั้นตอนให้ผู้สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรม เพื่อทบทวน ความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับ ประเมินนักเรียนจาก การตอบคำถามใบงาน ทดสอบย่อยเล่นเกม เป็นต้น

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ และรูปแบบการพัฒนาครูด้านการ จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีความเป็น ไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย องค์ประกอบ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากทุกองค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลท่าตุม

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียน เทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ ไป ทดลองใช้ โดยใช้หลักการแนวคิดวงจรคุณภาพ

PDCA ในการบริหารจัดการการนำรูปแบบการ จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไปทดลอง ใช้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบรูปแบบการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็น ประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถาน ศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้าน จัดการการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียน เทศบาลท่าตุม อำเภอท่าตุม จังหวัดสุรินทร์ โดย รวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ดังนี้ ขั้นที่ 2 ขั้นการ ปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุป ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวน และการนำไปใช้ และขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการพัฒนาครูด้านการ จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไปใช้ สถาน ศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านคน งบประมาณ ทรัพยากร และวิธีการดำเนินงาน มี การวางแผนการพัฒนาการจักระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการประเมินผลตาม สภาพจริงอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนการดำเนิน งานหลัก และแผนการดำเนินงานย่อยสอดคล้อง กับการพัฒนา

1.2 การเตรียมความพร้อมด้านนักเรียน และการพัฒนานักเรียนด้วยการจักระบวนการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความเสริมสร้างการ ฝึกระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และมีความรับผิดชอบ ให้แก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม การจักระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้เกิดการต่อยอดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรรยา ดาสา. (2552). *ความสุขในที่ทำงาน (Happy workplace)*. เข้าถึงเมื่อ 4 ตุลาคม, จาก http://www.il.mahidol.ac.th/th/images/stories/exchange/7-05-52_Column_6.pdf.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ช้าวฟ้า.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก. พลพิมพ์ (1996).
- พิมพ์พันธุ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แซ่จัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *คู่มือดำเนินการพัฒนา หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับครูและศึกษานิเทศก์*. นครปฐม: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.